

Total Pages – 4

M.A. RNLK-/SANS/SAN-405(A)/22

2022

SANSKRIT

M.A. Fourth Semester End Examination - 2022

Paper - SAN-405(A)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own
words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.*

[संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।]

- A. यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम्। 2×4=8
1. “हा शिशोदकुल... चितोरवसुन्धरे” — इति कस्य उक्तिः? “शिशोद”
इति शब्दस्य कोऽर्थः?
2. कः खलु समरसिंहः? तन्मते चितोरनगरी कीदृशी आसीत्?

(Turn Over)

(2)

3. परप्रतारणपद्धतौ को नरो दक्षतरो भवति ?
4. राजा भीष्मकः कीदृशः आसीत् ? स कुत्र निवसति स् ?
5. किं दृष्ट्वा रिपुवनिताः वितत्रसुः ?
6. जनाः सूर्यात् भीष्मकं कथं पृथक्कुर्वन्ति ?

B. यथानिर्देशं समाधत्त ।

क) यथेच्छं द्वयोः व्याख्या कार्या ।

4×2=8

1. स्वल्पं वा समुहद्वास्तु यत् स्वातन्त्र्येण भुज्यते ।
तदेवात्तितथं राज्यं तदन्यत्तु विडम्बनम् ॥
2. कायं पातयतोऽपि पश्चिमगिरौ शूरस्य तेजस्विनः
सद्यो वैरितमोहरोऽतिरुचिरः प्रोच्चैः करो दृश्यते ।
तेजोहानिमुपेयुषस्तु शिखिनः प्राप्तस्य निर्वाणतां
शेषं भस्ममयं तृणादपि लघुं पद्भ्यां जनः क्राम्यति ॥
3. जननी निगडैर्बद्धा यस्य दुर्देवजीविनः ।
चिरं तिष्ठति साक्रन्दा स्त्रीचिन्ता तस्य किं भवेत् ॥

(3)

ख) यथेच्छं श्लोकद्वयं व्याख्यात ।

4×2=8

1. शिवः शिवापदतलगः शवोऽपि सन्
भवन्महाम्बरमपि यो निरम्बरः ।
रमार्द्धभाक् तनुरपि मारमारकः
स वो भवो भवतु विभुर्विभूतिदः ॥
2. शिवान्वितं शशिविशदोत्तमाङ्गकं
त्रिलोचनं परिगतशास्त्रलोचनैः ।
निरीक्ष्य यं नियतमनुग्रविग्रहं
जनो मनो हरविषयं न्यवोहतत् ॥
3. विरूपता वियति विदूनता दिने
विलोडनात् कलुषिता जलाशये ।
पथश्च्युतिर्जलधरवृष्टसम्बरे
विशीर्णताऽवसदपि पापतापयोः ॥

(4)

C. यथानिर्देशं समाधत्त।

8×2=16

1. अमरमङ्गलनाटकस्य प्रथमाङ्कस्य कथासारः समासेन विव्रियताम्।

अथवा,

अमरमङ्गलनाटकस्य द्वितीयाङ्के उपस्थापितस्य विष्कम्भकस्य तात्पर्यं स्पष्टीक्रियताम्।

2. रुक्मिणीहरणमहाकाव्यमाश्रित्य राज्ञः भीष्मकस्य गुणाः समासेन वर्णनीयाः।

अथवा

रुक्मिणीहरणमहाकाव्ये रुक्मिण्याः बाल्यकालवृत्तं समासेन वर्णयत।